

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractus theologicus, de iure et iustitia, dominio contractibusque - Cod. Ettenheim-Münster 118

Cartier, Gallus

[S.l.], 1714

Disputatio prima

[urn:nbn:de:bsz:31-111354](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111354)

vinitaluri à generis sicam oriamur, et à primis adultima Judiciorum Justitia
analoren traoramur, hinc gignuntur, et felicitas evenciat, sic.

Quaestio unica

Origine, Divisione, et Citatione Juris, item Definitione,
Divisione sine, et sub Justitia in genere scilicet specie
na non de Justitia.

Cum in situ arduis questionum copia foris quibusdam pariat, neq;
quod pariter fieri potest pluribus intricare quibusdam, integram disputationem in unam pro-
legomentalen unice questione in plures, in articulos et sectiones, subdivisa de-
ing, sic infra prolegomera hinc inde, non sed elocretur, quoniam foris, ex ordine in-
vnde et pro faciliore quopiam, intellu ab aliis raro poni oportet, sume in
opportunitate et ceteris.

Articulus unus

Origine, Divisione, et Citatione Juris.

Quoniam Regno Imperante Romanorum Caesaris Flavio Justiniano Ca-
sa de Jure et Just. Juris operam daturam prius nosse oportet, unde nomen
Juris descendat, nec si per deurgum hinc hinc, illius per se, quibus
Juris tum Canonici tum Civilis curram citat, non ab ea, notabili utilitate
et debet religio auctoribus nec Jure et Justitia illius expensuris origi-
inem, Divisionem, et Citationem, et hinc Juris citandi in hoc articulo rationem
consultum habeo per me expertis, quam non in ignita in studiose animo
parios quopiam, et a mente studentium laborum, placuisse est.

Sectionis una

Divisione, et Origine Juris tum Canonici tum Civilis.

Ut faciam Juris prudentiam, seu quomodo Justiniano ad Legem unam de iure
et Justitia rerum divinarum aq; humanarum notitiam, Justitiam et in iustis sicam felicitas
illius expendere valeamus, hinc de J. et J. man ab origine Juris oriamur,
necesse est.

x

Est igitur Jure à Justitia appellatum, aq; boni et equi, ut interpretatur in iustis, aq;
C. de J. et J. bonum aq; equum in generali, sui adoptione duplex alterum
divinum et aequum, alterum aq; participatum, bonitas est in iustis et aq;
Deo est boni aq; participatum, in ab in iustis, in iustis bonitas Dei, aq; cum per

bonum et equum definitur, sicut duplex bonum dicitur et equum, duplex est quod dicitur
 dicitur aliud aliud futurum.
 secundum quod dicitur in his naturalibus et in his positivis. hunc dicitur naturalis esse a se
 Lex eterna prima regula quod dicitur ut fuit omni omnium norma
 cum adum clarorum, sicut tenet legem in omnibus et inprocedendum in pro-
 duens, ita est inia norma regula et exemplar omnium adum creaturam regula-
 bilium: unde sicut Deus auctori comparatur per se ipsum hunc excellentia et noni-
 nis, ita etiam per naturam per se in se ad regulabilem quod est in unum et est
 regularis. Hunc naturalis dicitur sic simpliciter dupliciter potestari per unum, scilicet
ad imaginem ipsi Deo, et sic est ipsa Dei essentia et perfectio simpliciter simplex deo
provis illud eterna Dei benignitas et sicut naturalis est ratio et illa non com-
unicata, et in quibus ut residet in syncretis hunc naturalis, aut potest ut sit ipsa
et ex ipsi replicative sumpta. Hunc dicitur positivum est pro se hunc
decalogi in quibus scripta viginti Dei, omnia illa, quod dicitur naturalis lumine
et signo quibus dicitur manifestavit ut in 10. preceptum illud genus 2. re-
Adam cum uxor sua comederet de ligno vite boni et mali quod positivum erat
in medio paradysi, item circumcisio sexus masculini Abrahæ imperata aut
in scripta retorum quibus novissime per filium Dei hunc fidelibus precepta
hunc bonum in generica sui auctoritate in scriptum dividitur et in scriptum, scilicet
hunc dicitur dicitur positivum dicitur: scriptum est, quod a potestate legitima in
aliquo permanente Charta 10. tabula pluribus statutum a se variis king. d.
hunc scriptum est, quod quod a potestate legitima explicita et in charta aut alio signo
sancti permanente datum si erat, videtur hunc est per legitimum successionem
ut videtur traditione filia, et moribus et quibus dicitur comprobatur ut in 10. hunc gentium.
subter hunc bonum scriptum et in scriptum in Canonium et civile: in Canonium
lex naturalis quibus dicitur ecclesia de rebus et canonibus sumorum Pontificum et Cathedra
dicendum id est aliquid de natura et morum et facti hunc proprie motu, sine per
provis quibus dicitur definitur, item sensa et de rebus Conciliorum. Occurrit
corum, id est, per hunc in hunc vicarium Pontificum Romanum quem proprie illud
hunc parte omnes meas, attingit Congregatorum, et per se hunc legatos presi-
denes et celebratorum, nec in per ad hunc hunc applica calculum consistorum, quibus
Concilia viginti et unum numerum quod fieri solent in corpore hunc Canonium:
ex iis maxime Florenti Avinionum sub Gregorio Papa Anno Christi 1274, Constanti-
niopolitanum sub Damaso Papa Anno 381. Interim sub Celestino Papa
Anno 430, et Chalcedonense sub Leone Papa Anno 451. celebratum

2

3

4

ista denique in eadem conspectu et etiam in eadem librum Juris Decretalium de
 generatione et genere distinctione et in pluribus capitulis citatis pariter per
 initium capituli et numerum distinctionis adhibito libulo de generatione 19. et de illis
 1. et de consuetudine. Et igitur de rebus tractari et de rebus ista utinam ad
 eam 23. et de quaestione etiam generis de illorum de rebus includatur, et utinam
 capitulum consuetudinum tractandi modum de quaestione etiam causa 23. et de illis
 citandi modum pro speciali parte reperiri.

9

Superest ut decretalium qualiter nominantur, cuius eisdem dicta fulgoribus
 explicemus: pro quo sciendum est post auctoritatem scriptam in generalibus obli-
 nere his Canonibus, non quomodo utinam, sed pro ea solum, quae summi Pontificis
 scribiti rogata, per eandem procedunt, recondita et confirmata sunt. Sciendum quoque
 est iuxta rationes aliorum Canonistarum modo saltem decretum a Gratiano privato
 studio collectum est, nequaquam ulli Pontifici hactenus quoad hanc partem latitudinem
 approbationis ea rite esse, ut ea in eo scripta libere non legantur, sed
 et quaelibet singula capitula ad primorum auctoritatem revocari debent, aliquid
 ea solum auctoritatem Juris Canonici obtinere, quae ex summi Pontificis et con-
 cilio generalium decretis congesta sunt, et auctoritatem Juris Civili-
 quae ex Imperatorum legibus et scriptis desumpta dicto decreto inserta sunt, reliqua
 non sunt sententiae Pontificis, quaeque privatae opinionibus proferri debent, etiam
 propria provisione placita, quae disponantur etiam consuetudine operante labore
 intendunt, minime auctoritatem Juris obtineant. Sed in solimodo saltem et
 privatorum et auctoritatem valere sentit.

10.

2da pars auctoritatem Juris Canonici obtinere sunt Decretales Gregorii qui
 Avaniculam Petri et uncialis Sicilia pastorium orbientis circa annum 1227.
 Hae decedunt ex variis appellationibus et scriptis Pontificis Gregorii antea scripti
 iniquis Gregorii a. Haymario Ordinis. Hae modo dictae Gregorii Pontificis
 Capellano et Penitenciaro eisdem in fine auctoritate circa annum 1229. in quibus
 congesta sunt plures rescriptis, unde evenit, quod in decretalium eorum scriptis
 venter inveniri non solent, sed in decretalis a deponendo et salvando.
 Et igitur decretalium sunt libri in libulis plures et capitula singula citata eorum
 et per initium et numerum capituli adhibita libuli nota 19: C. pastoralis officii
 de rescriptis C. et de electione et electi potestate et Capitulum 14. de rescriptis
 singulorum librorum nota breviter hoc sermo explicat.

1. Judex. 2. Judicium. 3. Clerus. 4. sponsalia. 5. Crimen.

23.

Ad hunc est cum §. Tho. 22. q. 80. ar. unico Iustitiam aliam dici perfectam et subie-
 ctivam, aliam imperfectam et potestativam: Iustitia perfecta est perfecta illa est q
alterius debet fundari in iure legali personarum, et debito legali alterius potest equalitatem
libera et legit. legalis et perfecte proportionalis: an ius legale qd le ius actuum dicitur, ius
una facultas in lege fundatum et a iuris peritiis de iure libera et legitima facultas disponendi
et ius sua. De re aliqua hinc sua. et pariter debitum legale est qd fundari in obligatione iuris
debitum alterius adimplendi in lege fundati: sciendum namq. est duplex dari debet
legitimi in morale unum, seu qd fundari in honestate singularum virtutum, ita cultus dicitur
obligatio iuris, et creatura deo exhibita est debitum morale religionis, alterum legale seu qd
adimplendi fundari in obligatione adimplendi iuris alterius, qd ius in lege fundatum est, abis
debitum in hoc debitum est iustitia legalis perfecta fit, sed in obligatione iuris adimplendi
honestate cuius seu legalis alterius hinc equalitatem perfecte proportionalis: talis iustitia
est iustitia comulativa postulat equalitatem univocam rationem et rem distributiva
et legalis qd hinc
origit equalitatem geometricam in ius civium et debitum rei publice bono com-
munali iuste distribuendi, quoad et iustitia legalis in ius communitatis in
necepsite, et debitum civium proprio, neglecto comodo sui bonis communitati
suavirendi. Iustitia potestativa et imperfecta est, qd existit in equalitate solum
moralis intentionali et imperfecta, quatenus creatura creatori, religio deo
pietas filiorum parentibus exhibet, in qd et datum qd hinc debet: cum iure
perfecta iustitia stare requirit.

24.

Tria namq. ad perfectam Iustitiam requiruntur, in quorum singulorum defectu iustitia
 communem. Primum autem ipsam Iustitiam est qd est perfecta distributio univocis, suum
perfecta Iustitia hinc n. est. imum est debitum legale seu fundatum in obli-
gatione adimplendi iuris alterius in lege fundati. Secundum est equalitas legaliter
proportionalis. et tertium est alteritas n. solum personarum, sed et horum:
Sed namq. conditiones ad perfectam Iustitiam estales fit, qd estales requisita fit ad
hoc, ut de qd hinc et perfecta soltas, ius suum cuius distribuendi, aique ad hoc hinc
providula estales requisita fit: qd a. in ostendit, imo requiritur debitum legale
cum est a iure de iure Iustitia, debitum ad adimplendam Iustitiam perfectam debet
est in iure fundatum et seu legale, insuper debitum Iustitia hinc est dicitur qd dicitur
minet et dignat Iustitiam ab oi alia virtute, a que hoc n. hinc debitum morale
hoc est comere et oi hinc virtuosio, neq. propter debitum morale qd legale seu
fundatum in lege: qd et debitum Iustitia est hinc legale. Ido requiritur
equalitas proportionalis, suum est alteri reddere et reddere im, qm hinc est
debitum et hinc ius origit: qd cum Iustitia fit, suum cuius reddere et
estales requisitam Iustitia est equalitas legalis proportionalis. 3. Ido tenet
requiritur, propter alteritatem personarum, qd nemo ambigit, tunc eo qd Iustitia fit
virtus ad alterum, et alteritas iurium, ius est radix debiti legalis, et proinde in =

Creditor et debitor per variis actibus, ad quos neuter de se per se alterius, sed
 sui quilibet, quod est persona juris alterius, aut obliet, si per lucra, sed illi
 cuius juris est, ab eo nec perfection alteri officio prestare potest, ut patet in Balre et
 filio suo et seruo, marito et uxore, in quos et per alterius personarum,
 Justitia hinc perfectionem dant ob defectum alterius juris, et per se, perfectionem
 juris, qua patet et filii qua datus, filii et seruis, uxori et mariti, una legalis
 persona spectantur.

Quibus officia proprie datus, divisione tripartita ino qm in conuolutionem, et do
 in distributivam et ino in legalem seu generalem: Iohannes namq, officia
 proprie datus, speciei ponit, ut modis potest poni equalitate, ino, sua actuum
 unius et debitorum legalis alterius, atque hoc tribus praecipue modis quingit. qd
 e triplex praecipue e speciei officia proprie datus, in q sola ambigunt, et ostendit
 de Jus fundans obligationem et debitorum legalis e et partibus alienis, communibus
 ad alteram partem et quasi partem generalis, seu ut claris dicam ino, equaliter ad
 equaliter, et e virtutis, quilibet ad suos subditos et civis, et denique e ci-
 vium ad quilibet et virtutem, ut scilicet quilibet proportionaliter ad merita
 civium merita sua et bona genera distribuat, neq, aliud ino actuum, aut debitorum
 legalis dabile videtur, qd n ad unum ex his tribus reduci potest: hoc igit, notato
 in prius posita, si dicitur hoc modis potest poni equalitas, ino, in actuum unius
 debitorum legalis alterius, qd triplex e ino, ino, et debitorum legalis proprie datus
 dari potest, atque triplex ino, ino, et debitorum legalis dari, et notato, qd
 quo hoc officium triplicis hinc officia ino, et debitorum legalis notitia notetur, singulari
 definitione adiungo.

25

Definitio qd officia conuolutiva conceptu generico officia applicato speciei qd sit
 constans et perpetua voluntas in parte et quasi parte quilibet alteri quilibet tribuendi
 ino, seu ino, tenendo actum ino, rem ino, id e ino, datur et acceptum, e igit, officia
 conuolutiva ino, equaliter, et quasi equaliter, potens actum, plenam, et arbitrariam
 ino, unius debitorum et ino, rationum alterius, explicari officia legalis, fundata ino, iure
 alio Principis et rei publica ino, bona et actus civium, profferunt boni generis, et debitorum
 ipsorum civium ino, ino, et communibus, correspondente, singuli namq, eius
 proprio e comodo neglecto suuere tenent, ex officia ad gerendum bonum genus
 n ming qm membra corporis naturalis ad gerendum capitis, et solis se legem, aut
 qd sit constans et perpetua voluntas communialis et praecipue tribuendi ino, suum con-
 endo actum, proportionalem ino, directionem actuum variarum virtutum, et perfectionem
 boni communis, hinc, proinde officia legalis est ino, geometricam ino, originem boni
 communis, ino, ino, eius boni communis, et actiones, et bona civium, seu, danda-

26

in quacumque virtute eiusmodi adesse nulla refert. Ista denique distributio
quodlibet in eadem proportionali in ius distributum seu dignitate et merita
civium in dote ad res distribuendas, et in debitum quodlibet seu magistratum
ad bona et merita iuxta illam proportionem meritorum distribuenda desini hoc
constat et perpetua voluntas in magistratu et quodlibet communitati distribuendi
ius, sum ponendo eorum in merita partium et res distribuendas. secundum
namque quod non minus civibus in communitate in bona quae recte distribuenda assigna-
rata, quam magistratui competat pro servatore boni quod in ius in bona civium.
Triplix tamen istam ditioni membro apponi potest, primum ista scilicet vindictiva
quae deservit et quodlibet perpetua voluntas ista multo magis ponendo eorum in debitum
velinquendi et in actu superiorum pariter, atque tamen nulla virtus per se ad iudicium
inclinet, atque eiusmodi vindictiva ista in iure alio principio sufficienti gloria
fit, cui specialiter ista species assignetur ratio est.

Secundum 2da.

De et qualis virtus sit iustitia

27.

Primo iuxta duplicem creaturam rationali ad hanc partem intellectum scilicet et rationem
duplicem quae in qua dicitur habitum virtutis intellectuales et morales, cum in iure dicitur
habitu specificum ab actibus, et aliis ab obiectis pro diversitate obiectum dicitur per
quod habitus necesse est et virtutes ubi ipse potest per obiecta diversificari: est autem virtus
intellectus quae pro fine sui verum, et bonum opus est intellectuali, tales virtutes sunt iuxta dicta
in logica logica et contra sua speculative: virtus moralis autem ista est quae pro fine sui
obicitur bonum, et eorum veritas ad obiectum virtutis. cum igitur ista virtus sit iustitia
fit credere cuius sum, sum autem cuius credere bonum fit ista virtus istam in virtute
moralis generi dicitur non in intellectu.

28.

Ad id habitum virtutis moralis dividitur in Cardinales et simplices morales
virtutes Cardinales illa sunt quae sunt quatuor scilicet Cardines et scilicet omnia virtutum
quae quasi prouta transcedunt obiecta transceduntque virtutes ista illa sunt quae pro
obicitur bonum est ipse scilicet sub ratione perfectionis in reata, et quodlibet ab ipso paulo
dupliciter assignatur dicitur dicitur scilicet per Charitatem hanc hanc scilicet maior bonum est Charitas
sub virtute dicitur istam non generi palam est, scilicet est ad obiectum non scilicet, sed ad obiectum
ponenda in debitum et ipsa aliter, seu redere cuius sum, ut scilicet scilicet dicitur.
Virtutes tamen simplices morales sunt quae nec Cardines esse bonum scilicet nec pro obiecto
immediate suum sunt, sed motum quodam specialiter creatum ut scilicet. et reliqua virtutes
non ista notantur sunt.

29.

Afferuntur ista proprie dicta et perfecta est vera virtus moralis Cardinalis quae dicitur
pro specie ab omni alia virtute. ita quodlibet dicitur.
Quod afferuntur ista ratio ex parte 2. Ethic. est. Virtus est habitus aliquid per rationem
rationem et rationem. habitus virtuosus est qui facit bonum habitum et quodlibet bonum redit.

aliqui istud e' habitus elicivus sicuti dicitur in rebus bonum faciens sicuti opus sicuti dicitur
directum: qd e' in dicitur reddere cuius sum e' sicuti dicitur rebus rati. et rati
intelluali: alqui sicuti istud e' reddere cuius sum, qd sicuti istud e' sicuti dicitur
rebus rati, sicuti dicitur istud e' habitus elicivus sicuti dicitur rebus rati, ad hoc et sicuti dicitur
reddere sicuti de intellectu sicuti dicitur, aut illud in sicuti dicitur, e' facere bonum sicuti dicitur
et opus e' bonum reddere, alqui istud e' sicuti dicitur de intellectu sicuti dicitur, aut illud
intelluali sicuti dicitur generalis sicuti dicitur namq' per hoc, qd e' sicuti sicuti reddere cuius sum,
n' sicuti dicitur in actu aliter dicitur per sicuti dicitur reddere sicuti dicitur, sicuti dicitur
sicuti dicitur illud: qd e' istud sicuti dicitur bonum sicuti dicitur, et opus e' bonum sicuti dicitur, et
sicuti dicitur si nemo dubitat actum sicuti dicitur rebus rati e' regulis morum e' actum sicuti dicitur virtus
opum, neq' sapienter quis sicuti dicitur, qui ambigit, reddere cuius sum actum e' sicuti dicitur
rebus rati e' regulis morum, nemo e' sicuti dicitur reddere sicuti dicitur, qd e' sicuti dicitur
e' virtutum.

30.

Haec asseruntur ex ipso intellectu operis virtutis moralis suaderi, moralis namq' virtus
e' dicitur habitus virtutis sicuti dicitur in virtute pro fine et ob hoc habitus notitiam sicuti dicitur
natale ex actu id e' aliud qm sicuti dicitur sub rati perfectionis increata aut sicuti dicitur
dei, quemadmodum virtutis sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, alqui istud e' sicuti dicitur
e' in virtute sicuti dicitur, unde et sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
n' sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
an sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
sicuti dicitur et bonum: qd istud e' virtus moralis, et qm Cardinalis virtutes namq' (Cardinale
illo dicitur, ex q' dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, alia virtus n' cardinalis, atq' in rati
e' q' dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
cuius sum sicuti dicitur sicuti dicitur qd sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
in rati sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
diligere istud qui iudicialiter sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
q' sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
sicuti dicitur, et sicuti dicitur diligere sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
e' cardinalem sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
inquire sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
e' sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
istud virtus Cardinalis, atq' istud e' sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur.

31.

Ista pars qd istud virtus sicuti dicitur specialis et gradus ab o' alia virtute sic sicuti dicitur. ista
virtus e' specialis et gradus ab o' alia, i' speciale sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
atq' virtus istud ad alia virtutes sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, qd e' virtus specialis et gradus
ab alia virtute. in virtute quilibet recepta, sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur
sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur
cuius sum sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur, sicuti dicitur sicuti dicitur sicuti dicitur.

natum vō quale ē. Officiū ex quolibet dicitur se tenere ex pte obli. scilicet:
 in aū scilicet segete. Obli. qm̄ ad diversi talem obli. qm̄ vō ad rationē mediū,
 illa sū ostendit. mediū Officiū ē mediū rei et mediū aliarum virtutum,
 ē mediū in rōis, aliquid mediū rei ē diversum a mediū rōis q̄. in Obli.
 mediū Officiū ē equalitatis rei et debiti realit cum iure alterius in lege fundata
 et mediū aliarum virtutum et intentionalis regularum morum et reū rōis
 hū norma aōis liberarum applicatio in sic p̄tō. q̄ ē mediū Officiū ē mediū
 rei, mediū aliarum virtutum, mediū rōis in.

32.

Ne aū qd̄ mediū hoc intelligat in illa difficile evēiat tibi. Nō. sēc virtutem
 moralem dūi q̄sistore in mediū, eod̄ serper circa id, qd̄ in excipim̄ et d̄sum
 hū in duo extrema mediū, unde forsan dicitur illud suū sūp̄similitudinem
 virtutis q̄sistit in mediū quasi sūp̄ d̄sum. mediū qd̄ ē in excipim̄ et d̄sum virtutis
 ē autē, unde alterum p̄tulat ad aliq̄m mediū sēvere b̄tū id ē virtutis. rem
 in exemplo d̄claro liberalitatis virtutis moralis ē, et q̄sistit in mediū in avaritiam
 hū d̄sum et prodigalitatem seu excipim̄. duplex huiusmodi a d̄sum d̄sum
 mediū, mediū rōis aliud aliud mediū rei. mediū rōis ē qd̄ circumst̄is
 universam bene excipim̄, et in d̄sum ad operantem comparat̄is reū rōis prudenter
 iudicat ē mediū in excipim̄ et d̄sum. mediū rōis et contrā ē qd̄ archip̄ per
 comparationem rei exterioris debiti s̄q. unis ad ius alium alterius personā et rei ad
 rōis, unde videt mediū rei s̄ inuolūre eod̄m et arithmetican et s̄q. ad s̄ p̄tū
 ad mētem et geometriam et proportionalem ad mētem s̄q. significatōem personā
 ad d̄sum officii, item eod̄m oneris et distributionis ad s̄tum d̄sum d̄sum
 alij his rite intellect̄is p̄facile concludere ē, qd̄ Officiū, cuius s̄m̄ ē reddere
 cuius suū mediū exigat rei, alia vō virtutis et q̄sistit in q̄sistit aliq̄m
 regulis morum seu in eo, qd̄ d̄sum rite q̄sistit reū rōis agendum iudicat
 aut cōmittendum, in mediū rōis in q̄sistit, proinde mediū virtutis Officiū d̄sum
 sit a mediū aliarum virtutum moralium. ex d̄sum

33.

Infero Officiū a nobis gemina hoc scilicet ratione explicatam s̄c virtutem ad alterum
 et d̄sum. Thom: 2.2. q. 58. ar. 2. et post ex hoc, qd̄ nemo proprie suū s̄
 debitor sed alteri q̄sistit sicut et nemo suū excipim̄ sed alteri, suadet ē ex reij
 2. p̄tū in d̄sum ubi d̄sum fieri et q̄sistit n̄ sit iniuria neq̄ d̄sum ē d̄sum
 iniuria oppositum. Officiū et vicissim, alij ubi subiacenti d̄sum, ubi alij Officiū
 subiacenti, proinde s̄c nemo sibi iniuriam aut d̄sum s̄veret, neq̄ alij
 sibi s̄vere poterit. Officiū proprie talem: proinde idem s̄c s̄c. d̄sum
 sit s̄c d̄sum d̄sum. qd̄ s̄c supra d̄sum ē, cum nōn Officiū d̄sum in p̄tū
 ideo et sua rōis Officiū s̄c sit ad alterum, nō ē ē sibi equalē sed alteri s̄c.

39.

erga proximum persona gratiam quam ipse deum diligens et ubi bene volens de obli-
 cuit Charitate, quod ubi proprie proprie privilegium in re de obli iustitia ex toto
 proprialem.

Non sicut de nos iuris in de iure iustia per hoc ubi in sum eius, sicut ubi
 proprie in illa? sicut e' legibus multitudine, tunc etiam accipi potest pro ipsa
 Jurisprudencia tunc pro arte iusti doctrine, et quemadmodum a iuris consilio de iuris
 art. equi et boni. de legibus sicut sicut pro lege ipsa, quod e' regula iusti et sub
 hac allocatione de iure ino art. huius questionis actum e', sicut namque sic sumam
 dicitur in dicitur et humanu scriptum a scriptum Canonium civile et de gregorius
 citato art. lucubrate dicitur. Hic autem accipitur pro loco quo in dicitur iustia
 administrari, quo sensu sumitur illud in sicut vocat in iure comparatione sicut ambalano
 Hic nos iuris quod dicitur sicut in illa, tunc namque frequenter dicitur sicut dicitur
 quomodo et illud legi interpretari extra sicut sicut in dicitur in racione. sicut et
 quasi iustia sicut sicut pro e' eo, quod rati quod sicut qui operatur unde sicut sicut
 iustia e' iure et iustia hoc sicut id e' merito rell et sicut sicut, rati rati hoc
 sicut. Hic et magis proprie ad iure proportionem in accipitur pro sicut a quo
 in debetur huiusmodi in debetur alteri. sicut namque sicut sicut pro sicut
 in aliquare libere disponendi, et sic sicut sicut libera et sicut sicut sicut
 ponendi de re aliqua dicitur sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 iuris seu iusti et equi, ac sicut sicut quem respicit iustia ex parte proximi
 ad propria illum velis alteri cuius tribuere in sum, id e' equum et sicut sicut
 rationem debiti, ac proin illa sicut in de iure iustia eius tribuendi in sum idem
 sicut, ac cuius tribuendi dicitur sicut rationem debiti fundati in iure actus eius
 modi, seu tribuendi dicitur sicut sicut.

40.

in ista aequatione sicut sicut e' proposito nro insonit, alij idem sicut sicut sicut
 equale et iuxta sicut
 legitimus in equalitate illa debiti, quod a sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 Principi sicut sicut sicut e' iustia legalis: in equum sicut sicut sicut sicut sicut
 ad in in parte et quasi parte comunitatis, debiti sicut sicut sicut sicut sicut
 alteri civi sicut e' apte pte rei publica in sese quas equam in eo, quod
 in lege sicut alij sicut modo sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 comunitatis, si nimirum equalitas sicut arithmetica et distributiva, si geometria
 in sicut equalitas, sicut ista notat pro resolutione sicut sicut.

41.

Afferlio inna. sicut
 seu pro sicut sicut sicut in in actum sicut et debitu legale alteri. ita post
 sicut sicut in re comunitatis. sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 sicut de iure et sicut: et sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut
 sicut sicut sicut in impolita ex iure, quod sicut sicut sicut sicut sicut sicut sicut

Handwritten text on the right edge of the page, partially cut off.

talis e ppter inchoatam debili conditionem cum inchoate ratione habuerit in se ipsum per-
 soluerit factam ppter qd in corda nre debilitatis qd non se per se sua soluta ius suum
 crediti sibi tribuendi nro e perfectio qd in executione oblat e inchoata in cl
 pro hie imperfecta n perfecta. ad 3^{am} p^{ra} p^{ra} n seruum n facta capite
 1. deservendo pro nre an perfecta ista in seruum e d^um inchoata non annoni
 in seruum debili nre in qd nre e qd plura obsequia n pelit sed sed fuerint
 adeoq perfecta equabitur si serua plura obsequia fuerint prestiterit.

Sing. Q^uo igitur si actus ad obm ista, qd foret obm ista, alqui ius e n pt obm
 ista: qd nec salta. in p^{ri}mo arg n pt e obm ista, alqui ius e arg qd e
 in p^{ri}mo arg qd arg per se sit ius inchoatis in an ius liquet qd a iuris consulto
 ius deserviat arg aqut e bono. Cetero ius hie ad obm ista e lex foret
 huius obm, lex e qd fuerit iuris ut dicitur in c. 1. inchoatis, alqui lex n
 e obm ista sed prudentia qd e lex positivam partem prudentia iuris: qd nec
 ius pt e obm ista. p^{ri}mo: qd dicitur lex est qd facta sit divina sit ius
 aut lex humana, alqui obm ista sed pertinet ad divina, non humana. Supra: ista
 principaliter subicit hanc lex ius am hie pertinet ad humana: qd ius n e obm ista
 qd ius nec actus.

R. nec argum^{tu} nec conclusioe assumptas pro argum^{tu} aliquid probare qd nos n e in as-
 serbo ista obm diximus ius quomodocumq^{ue} simpliciter sed ius in ista auctoritate e
 qd ius dem formal ac ius sum equale eum contra in argum^{tu} me ius la ius qd bonam
 imam ius semit pro ipsa iuris prudentia iusti tradit e, n am pro isto ius qd obm
 ista e, adeoq ius ius qd ista dicitur ius sed sumit pro ius, sed pro arte
 iusti doctrine, proinde argum^{tu} n e probat. Ad p^{ri}mo inam an d^um si
 ius in sola sit latitudine ad obm ista id e foret lex c. n. si ius hie e obm
 ista in qd idem formal ac ius sum equale n e qd p^{ri}mo n. qd. ad seruum ex
 qua pt obm ista, id e qd ius ad obm ista e. ad alterum inchoatis
 ius: qd dicitur loco cit. n loqui de iure ut ius sum dicit. Sed qd ius idem foret e qd lex
 a qd ista bono inq^ut, qd facta sit operis decencia lex divina sit ius an id e proinde qd ius
 lex humana, sub qua solam raone seruum e illud ius ius am hie pertinet ad humana. hinc
 in qd n alterum membrum ius ius n e pertinet ad divina. Et e perfecta ista in qd
 et purum hanc dari n possit, qd si de hanc aliquid e hanc, imperfecta hanc dari pt qd
 dicitur ad hoc, ut hanc qd pt. Deo recompenset totaliter animam ac subiectum
 ut ait s. f. hie qd 57. ar. ad 3^{am} p^{ra} sub qua raone ius e ad divina pertinet.

Seccio ista
 subto Cardinali Iustitia sua remoto huius proximo.

Marginal notes on the right side of the page, including the text 'ad 3am p' and other fragments of the main text.

ad dirigendum actum aliquem q' cognoscitivum n' e' dicitur iustior hoc q' recte aliqd
 cognoscimus et ideo sub' ista n' e' intellig' e' ratio, q' e' potia cognoscitiva. Sed q' iusti
 in hoc dicitur, q' aliqd recte agimus, proximum aut' remotum actus e' appetitiva:
 neq'ia q' e' q' ista sit in aliqua d' appetitiva sicut in sublo o' est pot' ratio sic
 concludit unde ista n' p' se sicut in sublo in appetitu sensitivo inappetibili e'
 concupiscibili: q' sub' in appetitu sensitivo sicut e' q' sensu peragere n' p' quatu'
 h' ob' ista e' q' sed soluta in volute, et ideo p' se dicitur istam p' actum volute
 hae s' doctor clare s'aly et Luulentor pro veritate asserit.
 (S'aly asserit q' ratio imo virtus q' versatur circa actus operatus exterioris subiecton' in
 volute, alqui ista per se versatur circa actus operatus exterioris unde et eius medium e'
 medium rei; q' e' ista subiecta in volute. In variis locis dicitur s' J. in h' b' in
 ea h' potia collocanda e' virtus, cuius actum speculativu, alqui virtus, q' versatur circa op-
 eratus exterioris, perficiunt actus volute. Operatio aut' e' dicitur aut' imperata, dicitur
 e' actus ipsius volute, imperata e' propria eiusdem naturae q' virtus, qua regam' circa
 operatus subiecton' in volute. Sed ista tenet in bonum alterius et peccat' ad hunc
 cuius suum, alqui virtus tendentes in bonum et n' potis in verum subiecton' in volute
 bonum e' ob' ista e' volute: q' e' ista subiecta in volute.

56.

56. Afferlio rda ista Cardinalis remota sub' e' o' et sola naturaali q' sit capax
 medii rei. E' communis et
 p' breviter ratio s'om' illa idem e' sub' remota alius habet, q' e' receptivum
 aut' imitari illius sub' et p' in virt' partiali ubi sub' remota e' o' hoc p' h' b'
 q' h'ua recipit quid referre in d'um locum, alqui receptivum actus imati ista
 e' o' et sola naturaali capax medii rei: q' p' in h' b' aut' imari ista e' pro-
 ponere in suum cuius habere honeste vivere et nomine eadem ut patet d'um n' r.
 alqui hoc solamode p' o' et sola naturaali capax capax medii rei: q' p' in h' b'
 n' naturaali, hae e' n' virtus moralis d'ndaral, qualem istam d'ring' sed e' iuris
 activi incapax e', q' nec libera nec legitima facultas d'um q'ire p' d'ponendi
 de se aliqua sp' sua sunt de se libertatis. Sum e' de se ratio et potia cogn-
 citiva: neq' incapax medii rei, in medio rei naturaali d'cti ista q' p' h' b' neq'
 unum s'ere d'iscriminans virtus ista ab alia virtus moralis, unde sicut
 s'ere medio virtus subsistere n' p' moralis, quo non ipsum hoc medium proprie
 virtus e' unde et d' in q'ni badagio virtus q' p' h' b' medio et medium d'ndaral beati
 id e' virtus morale, ita neq' sub' remota e' p' ista natura, q' h'uius medii e' in-
 capax, n' minus q' q' resistibile in naturaali q' p' h' b' sub' resistibile e' n' p'
 qui naturaali capax n' e': q' naturaali q' sub' virtus ista remota sicut o' et
 sola naturaali, q' et ista e' capax medii rei.

57.

Ob' uno contra asseritionem inam q' soli naturaali competunt, e' in naturaali
 proxime d'nd' subiectari, id in eo e' s'aly in sub' alqui h' b' ista iuxta

[Faint handwritten text on the right edge of the page, partially obscured by the binding.]

aperitionem nam soli ratione nati quilibet, quod e in ratione ista proxime subiecti
 eulari. subjuncti atque nati ratione nati e intelligi: quod ista subiecti dicitur in illu
 car in illa potentia proxime subiecti habili ista, sine cuius alicubi ista dari
 n pot, alqui sine actibus intelligi ista dari n pot, quando e in y humenitatis, tribuer
 nisi prius actibus debiti ad ista aliter cognoscant quod actus e intelligi: quod in intellu
 ista proxime subiecti.

Si Conceptio in se pro aequi solum, subsumpti autem d. alqui nati ratione aliquid ratione
 e intelligi car e ratione e intelligi nari. In illu Creator deo nati ratione
 ratione dedit potentiam intellectum, cuius e res in se uel sit cognoscere abstractere et
 cogitare et abstractas proponere uolte, et uoltem, cuius e res ab intellu propo
 sitione eligere agendo proponere, et e operari e operacionem imperare, et
 ideo cum iura s. d. ista obtem finit dicitur exterior, alqui in ista dicitur in hoc
 quod rellu agenda proponere, agere, propoila, potis in uolte subiecti ista
 huius in intellu speculante in n operante in istu: ex quo n sequitur ista n subiecti
 in ratione, quoniam e ista uolte de qua loquimur ratione potentia e. ad ista
 d. in ista potentia proxime subiecti e ista ista, sine cuius alicubi e ista rellu
 scilicet dari n pot ista car sine cuius alicubi propoila huius ad actus potentia
 a se scilicet relluanda dari n pot ista n e. d. in alqui sine actibus
 intelligi proxime ad actus sua potentia relluanda requiritur ista dari n pot in ista
 actibus intelligi scilicet a se relluanda ista dari n pot n e. d. alqui in ista
 ad respectum istam propoila huius in, et e actus, quia n e uoltem nisi relluanda
 requiritur, a scilicet, quod n e actus in ista relluanda ista illa in ista e scilicet
 proxima habili iura s. d. sine cuius alicubi scilicet relluanda dari n pot huius
 ad quod scilicet relluanda ista per se ordinari, unde et in ista scilicet ista
 intelligi in proxima subiecti ista n e.

Si vero veritas proxime subiecti in intellu scilicet bonitas in uolte, alqui ista
 quod dicitur veritas ista e in ista dicitur n e actus de creacio uerbum veritas
 usquequaque: quod ista subiecti in intellu. in uolte. car iura s. d.
 ista ordinat huius ad alterum, sed ordinare ad alterum e actus intelligi, uolte, e actus
 e ista, ordinare n e actus, e actus e ista dicitur dicitur huius in uolte
 uolte: quod ista relluanda actus intelligi, proxime in ista subiecti.
 Ist ad ista s. d. huius q. s. q. ar. y ad inuicem ubi ista obtem scilicet argotem
 per ista ad inuicem dicitur, quod quia uolte e appellat ratione, uel relluanda
 ratione, q. veritas dicitur uolte in ista, per ista proxima huius ad ista n e relluanda
 uolte, et inde e, quod quod ista uolte uolte dicitur huius s. d. ex ista in ista dicitur
 et in ista aut scilicet aut huius uolte huius proxime subiecti in intellu car uolte
 in ista huius scilicet seu relluanda ratione qua uolte uolte dicitur in ista, n e
 d. in alqui ista dicitur uolte dicitur id e relluanda ratione seu uolte dicitur huius
 uolte aut scilicet aut huius uolte, et ista proprium e obtem in ista huius.

28.

novum qm fides credenda p[ro]cipit. Ita e[st] perfectum alteritatem Jurium, quoniam
 neutrum alteri subicitur.

23. Ad d[omi]n[um] e[st] r[ati]o filium servum et uxorem et dupliciter considerari pot[est], uno modo rati-
 onaliter scilicet et q[ui]ng. f[ili]one Juris una in persona et filii cum patre servus
 cum fratre et cum marito uxor; secundum e[st] q[uo]d filii vel filii idem de seruo et
 uxore videtur solo, f[ili]one Juris ita aliq[ui]s filii patris, vel et p[er] se et mater dicitur.
 N[on] filii duo sunt persona, equaliter in et moraliter una sunt persona consensu.
 altero modo q[ui]erendi vult p[er] se et mater, id e[st] n[on] attendendo ad relationem et f[ili]one[m]
 Juris, sed considerando p[ro]p[ri]e q[ui]ng. h[ab]et et aut membra q[ui]ng. h[ab]et q[ui]ng. h[ab]et
 qua rati[one] p[er] se et dominium d[omi]n[um] filio compellit a Jure paterno, servus ab heredi
 uxori a g[ra]mali, sub qua acceptione nec filii aliq[ui]s e[st] patris, nec uxor mariti, nec
 domini servus, sed ista tenentur persona; aliud dubio nanq[ue] e[st] filium a cura
 paterna emanatum p[ro]b[er]e in fama et v[er]ba p[ro]p[ri]i Juris bonorum et copiam
 uno e[st] filium familiaris proprium sibi sordidior peculium, q[uo]d castrense d[icitur] Capras
 Castrense, Item de servis, cui maritus et alia bona a iure heredi d[omi]n[um] p[ro]p[ri]e
 p[ro]p[ri]e, uxore, cui p[ro]p[ri]a et bona paraphernalia proportionaliter d[omi]n[um] et p[ro]b[er]e.

24. Affertio una d[omi]n[um] p[er]fecta ista vult d[omi]n[um] ad d[omi]n[um] et d[omi]n[um] h[ab]ere, n[on] d[omi]n[um]
 imo d[omi]n[um] et h[ab]ere Jurum. e[st] comanica p[ro]m[iss]ionum et aliorum plurium q[ui]ng.
 plurimorum, alios in tractatu de p[ro]m[iss]ionibus rigorosam factis, f[ili]one[m] d[omi]n[um] h[ab]ere p[ro]
 p[ro]p[ri]e h[ab]ere negotios.

ubi in uno aucto. si scripsit. et q[ui]ng. ex una civitate. ubi fuit Corin. h[ab]ere p[ro]
 Paulus scribit et in hoc e[st] b[er]n[ard]o male d[omi]n[um] concordant, addit ex ipso in v[er]ba
 in Ch[ri]sto p[er] se qui factus e[st] nobis factus a Deo et ista et p[ro]p[ri]e d[omi]n[um] d[omi]n[um] p[ro]
 unde sic arguit q[ui]ng. p[ro]p[ri]e h[ab]ere p[er]fecta p[ro]p[ri]e redemptio p[er]fecta p[ro]p[ri]e p[ro]
 factio, ex cuius calice h[ab]ere nos usq[ue] hodie p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e: q[ui]ng. e[st] Ch[ri]s[t]i nobis factus e[st]
 p[er]fecta ista, equaliter e[st] de ista et redemptio[n]e loquitur filii qui p[ro]p[ri]e
 Romanus scribit, et sic aut p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e q[ui]ng. p[er] q[ui]ng. p[ro]p[ri]e p[er] redemptio[n]em
 et in Ch[ri]sto p[er] se quem p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]
 ostensionem ista sua p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]
 p[ro]p[ri]e ista et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e eum qui ex p[ro]p[ri]e e[st] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e. unde facte aliud p[ro]
 gloria redemptio[n]is Ch[ri]s[t]i iudicare n[on] p[ro]p[ri]e q[ui]ng. illum q[ui]ng. oblat[us] e[st] q[ui]ng. p[ro]
 apud Deum Patrem p[er]fectum nobis ista factum e[st]. q[ui]ng.

25. ubi rati[one] ubi d[omi]n[um] p[er]fecta ista, ubi d[omi]n[um] p[er]fecta ista, uno superabundanz p[ro]
 dum in ius actuum unig[is] q[ui]ng. debitor alteris in lege fundatum una cum p[er]fecta
 alteritate dum iurium dum personarum, alqui facti o[mn]ia d[omi]n[um] in Deum vel Deum
 et Deum h[ab]ere: q[ui]ng. e[st] in ius p[er]fecta ista d[omi]n[um]. n[on] q[ui]ng. tenet a d[omi]n[um]
 et a nobis ostensa e[st] in priorib[us] in d[omi]n[um] uno d[omi]n[um] ius actuum in Deum vel Deum
 qui creator e[st] o[mn]ium, et cuius p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]
 infringere n[on] erubuit, atq[ue] ideo d[omi]n[um] debitor debitor a solo h[ab]ere genere q[ui]ng.
 in lege dum n[ati]o[n]ali obediencia, dum p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e ex legno facti boni et mali n[on] e[st]

de e bonum de sursum e, et a Patre Luminum hoc ex infinita misericordia thes-
 auro communicatum ut ait S. Augustinus neque per hoc quod legi nomen est et verbum
 a nobis elicitur, et redat unicuique in operibus, ut recte tenetur in S. Augustinus. Deo
 legi nobis, sed sibi debitor, ut sicut agat, quod in fabricabili dignitas sua bonum fieri
 dicitur. tandem in Deum totum primum neque, quia legalis incedere et hoc e si
 fuerit aut in bonis appetitum, aut periculum ruiro ex parte functionis est ex ipso
 ratione patet, Deo autem teste S. Augustinus. omni egestas et periculum ruiro simpli-
 re pugnat, aut forte estima, quia legi e qui sui non caret ratione et ab ipso. quod
 dicitur proinde videtur in Deum Deum, totum qui nos redemit, velio magno solde
 unde et in a iure creationis dicitur sui. esse per nos obtinuit, per se totum in
 venire potest, si item in Deum et totum primum, huius e videlicet quod dicitur, e mille
 titulis obsequia Deo est.

98. Afferlio rda in patrem et filium, frum et servum maritum et conjugem, foalr
 et duplicative simpliciter perfecta. ista dari nequit. e communis cum fratre et matre.

Ad hunc in illo perfecta ista dari non potest, in quos nec dari aliter iurium, neque ex
 fectione iuris aliter personarum, quia in patrem et filium, frum et servum
 maritum et conjugem nec dari aliter iurium, neque propter fectionem iuris aliter
 personarum, Felig e duplicative simpliciter pars e patris et matris et iure, rda
 quoniam quod ex paterno semine procreantur, nam accipit a Patre iure, quod usque ad mem-
 brationem patria potestati plane e subiecto, et ideo est ipse ista persona, sed
 a persona patris, legaliter tamen et moraliter eadem persona censetur, quia totum ius
 filii, pro quo respicit patrem e sub potestate patris, ut adeo neque dicitur in neque
 ista persona censetur. Felig qualiter e. idem e in seruo et uxore, seruo e ad
 dicitur e, e aliquid tamen in instrumentum, sicut animalium ad opera domestica
 si sibi de se suo, ex cuius bonis et ipse aliquid censetur, sicut sicut, ad hoc
 in quod seruo e, dicitur in iure, et quod dicitur dicitur suo dicitur. uxor quod dicitur
 coniux e coniugium in iure rda bona domesticorum, ita cum marito, ut non quod
 dicitur e, sicut duo sunt in carne una, ita duo sunt in iure uno hoc in dicitur
 quod cum sibi caput sibi mulieris ut ait, Felig, uxor in iure e ad ista sicut talen
 et bonum domesticationem pertinent, iure marito sed subiecta unde pulchra
 dicitur aliter iurium sicut a personarum, si quoniam in sensu proprio sed moraliter aut
 legali: quod neque in huiusmodi si simpliciter perfecta ista dari potest. sed in

99. Afferlio ista est in patrem et filium, frum et servum, foalr simpliciter a quo tale
 perfecta ista dari nequeat, ea in dari, et in huiusmodi moraliter a parte simpliciter
 quod dicitur iure concessum e huiusmodi sibi dominium peculiarare. ita quod dicitur
 et sibi rda pars ex ratione afferlio unde pars aliter.
 Felig ibi perfecta ista dari potest, ubi propter aliter talen personarum dari potest

alibi iurum, alypny legale defitum alibi ius ad iurum atqui hoc oia iuri
 pnt in huiusmodi maali o pte sumpt. qo p... in pte primo in huiusmodi
 dar alibi iurum non patione iuris n attendunt pntel p pte maritus
 et uxor nisi facti et reuolucione sumpti nemine ungn formante duo
 pnta rualia numero dista si pte sumam ius n e personae. secundo
 dar alibi iurum ubi iuris e dar alibi iuris dar e alibi iuris ius e
 fundat in dominio, atqui in huiusmodi dar alibi iuris qo alibi iuris.
 A tandem in pte huiusmodi maali sumpti idem de pnta iurum e ius iur
 cedere pnt e alibi iurum legale pnt alibi iuris in alibi iuris pnt pnt qra
 pnta qo pnt pnt paulo inferis ostender. qua am bono pnt, in qra filij
 e famulij uchi serua ius pntent et dominio infra dicit, qo de singuloru
 dominio ager, huius an ad veritatem aserit iurum modo dicitur pntentia
 e huiusmodi comedere rae dominium si maali sumam.

70.
 pntia pnt dar pntia pnt in maritum et iungam rae qra huiusmodi
 monialis in ordine ad pntentiam et reddendam debetum iungale.
 pnt contractus ubi iuris obligatorij obligat ex pntia ad vicariam onerij sustinendam
 ut dicitur pnt de iuribus alypny qra huiusmodi et qra huiusmodi
 obligatorij atqz huius adimpletio e pntia debetum iungale reddito: qo e qra huiusmodi
 maali ad huius onerij vicariam sustinendam obligat ex pntia. pntimo
 alibi adimpletio qra huius obligatorij ex pntia e alibi pntia, qra huiusmodi
 adimpletio e vicaria debetum reddito. qo e huius reddito e alibi pntia. pnter
 in maritum et iungam in ordine ad reddendam et reddendam debetum iungale per
 pntia dar pntia atqz adco n solum qra pntentiam et pntentiam pntia pntia alibi
 pnt n reddendo debetum iungale reddendam iungam, sed e qra pntia, unde dicitur
 pntia dista comitit, ut in maali. ex dicitur

71.
 obligatorij pnt in confessionali quoad pntia filiorum seruum uxoris pnt bono
 Disputandum e an qra unum dicitur ius nobilet an qra pntia dista, facile
 e pntiam malitiam specie dista in se pntentem in, qra pntia pntia pntiam
 uxor maritum pntia taceat in bonis pntia pntia et honore, v.g. occideret
 patrem verberaret iniuste dicitur aut quavis pntia afficeret, pntia e
 qualificatum et qra pntiam et qra pntiam specialia malitia pntia pntia
 pntiam mutante in pntiam natio explicanda, qra pntiam qm qra taceat
 ius patris n solum ut pntia e, sed e ut huius e huius ius in pntiam et huius
 qra pntiam e filium iungam. qra pntiam v. pntia pntiam rever
 entiam qm patris ut patris pntia filij maali iungam. atqz huius pntiam
 pntia pntia de religiosis in ordine ad ius morastium et superiores quorum aut
 filij aut serui pntia et quos speciali reverentia huius aliquid eorum pntiam pntia
 ad de huius alibi pntia

Subsectio.
Salutis quibusdam Obij contra dicta.

72

Obi uno negs in Deum et hoem purum negs in Deum et Deum hoem perfecta
 ffia dari pt: qd a.
 Obi aut Obi perfecta ffia dari n pt, ubi alterius iurium dari n pt, alqui
 negs in Deum et hoem purum ul iurium, negs in Deum et Deum hoem huius-
 modi alterius dari pt: qd a.

Obi m De Geo hae: in Dominium Christi in suas operaciones e localiter sub-
 iectum dno et in abdicabili dominio qd dicitur in Creationis sermone in
 ois creata operaciones ad velle hominis alqui in qd alteri e illa subtm e aliud
 et dicitur in iure creatoris: qd negs in Deum et Deum hoem dari alterius
 iurium adeoqz nec perfecta ffia

R. N. aut cum me sua pbaoy ac huius probaoem d. m. in et Dominium Christi
 in suas operaciones sibi se pbaoy et maals spectatum e localiter subtm domi-
 nio dno C. m. in et Dominium Christi huius personaliter et qd huius e in
 huius a verbo eterno personaliter huius N. m. et d. m. alqui in qd alteri
 illa e subtm et qd huius e subiectum N. m. et d. m. in qd huius illa n e subtm
 n e dicitur in d. m. et qd. dicitur in n. 62. in et Dominium Christi dupliciter
 dno qd dicitur in huius maals et qd huius e qd huius operantibus ad quo, et si e subtm
 localiter dominio dno velle, alio modo huius et qd huius e qd huius terminati
 personalitate verbi, alqs sub huius raeo dominio dno velle subtm n e,
 hoc illud Christi sibi acquirit quasi bonum castrensium initialiter in assumptione
 carnis huius in iuribus illis qd dicitur in dno cum patris et in sermo dmi-
 cabat sibi huius partem, ex quo ad argum patet velle.

73.

Inet in et Dominium qd Christi in suas operaciones habuit fundari in velle creata
 velle e libera est domina sui autq, alqui velle illa eo ipso qd sit creata
 e localiter sub dominio dno velle: qd e sub huius dominio erunt operaciones
 creata velle Christi.

R. sicut ubi velle et C. et d. m. in et Dominium qd fundari in velle creata
 pbaoy sibi se pbaoy N. m. in velle creata et una cum ma raeo in supposito
 dno huius assumptione C. m. et d. m. alqui velle creata e localiter sub do-
 minio dno velle sibi sibi se pbaoy maals et entitativum fuerit C. m. si
 fuerit sibi sibi suum personalem verum, qui e personalitate huius assumptione cam
 in sui supposito fuerit N. m. et si dno qd dicitur N. qd dicitur. n. m. in velle
 creata Christi dupliciter sibi pt qd ipse in et Dominium velle maals
 sibi et sibi se pbaoy, et huius seu qd huius terminati e personalitate verbi
 huius nam e. raeo velle in sui personam assumptione, alqs sibi velle creata

Iniuria vō papivam iuris violacem. pōtō cum omīpōe hōis culpabilitē solā
sūt alia inīvūbilit, ita bonē dī qui pōtōt in Inīstōm mōlōm et Inīstōm fōbōm.
Inīstia māalīe inīvūbilit violacō alīerij iuris, et inīvūbilit omīpōe iustī aut
actōe inīvūbilit, saltem vō. Inīstōm agat, qui cum alīerij dāmnō bonā alīerij
pōtōt bonā fide et inīvūbilit, suo tē rātō, dātō ē inīvūstōm agit, nec tñ
agit inīvūstō, qā bonā fide et inīvūbilit agit qd agit. Inīstia fōalīe cōnō
ē, quā quis nō tñ inīvūstōm sed ē inīvūstō agit et dēfīrībī pōtōt pōtōt
inīvūstōm ad violacōm ius alīerij aut bonā pōtōt agēdo, aut inīvūstōm fōmō
retīnēdo, aut Inīstōm qd dātō inīvūstō nō adīmptēdo. brevij am dēfīrībī
pōtōt hābilit vōlētō, quo quis fōalīe tēntō ius alīerij, cuius explicacō per
pōtōt hābilit vōlētō fōalīe ē.

82

Inīstia hūmōdī hūmō fōalīe hūmō māalīe eodē serē modo dīvīdī pōtōt fōalīe Inīstia
in gēnērālē fōalīe aut lēgālē et in pārtīlēm fōalīe cōmūalīvām et dīstībūalīvām.
dēfīrībī pōtōt Inīstia lēgālīe cum spōtōt hābilit fōalīe vō d. x. qd fōalīe violacō lēgālīe in
eij dēfīrībī ad dēfīrībī bonī qūmō et dēfīrībī dēfīrībī dīvī pōtōt curā fōalīe
d. Inīstia ilīgālīe, id ē qd fōalīe lēgālīe d. et gēnērālīe exco, qd fōalīe Inīstia lēgālīe
alīe fōalīe gēnērālīe, qā dēfīrībī mōalīe quōdāmodo in fōalīe dēfīrībī hōis quā
ē dīvīdī in bonū qūmō et fōalīe lēgālīe fōalīe imperat, ita et Inīstia lēgālīe cōnō hōis
vō lēgālīe cōnōmō, et hōis impellat ad vō vīdī fōalīe dīstībūalīe ad dēfīrībī
mōmō bonī qūmō. Inīstia pārtīlīe qd pārtīlīe tñ bonū certō alīerij
pōtōt agat. dēfīrībī dēfīrībī dīstībūalīe et cōmūalīvām, vō et fōmō
nōmō fōalīe. hūmō māalīe quōstō nō ē an quis pōtōt pōtōt inīvūstōm māalīe vōlētō
qd ipī quōdā dēfīrībī inīvūstōm pōtōt pōtōt et vōmō qd in fōalīe inīvūstōm et
mōmō ē, fōalīe an quis fōalīe iuris fōalīe et pōtōt qd dēfīrībī in alīquē actōm qd
rīmō iuris suo dīvī pōtōt pōtōt fōalīe inīvūstōm dīvīvūalīe a pōtōt cuius rēfōlūalīe

83

Inīstia rēfōlūalīe fōalīe iuris vōlētō et lībērē dēfīrībī in actōm qd rīmō iuris suo
dīvī pōtōt pōtōt inīvūalīe aut inīvūstōm fōalīe, ita qd fōalīe fōalīe. Nōmō alīe qd
pōtōt, et dēfīrībī ex rēfōlūalīe dēfīrībī iuris in hōis alīe dēfīrībī et dēfīrībī hōis
fōalīe inīvūalīe nōmō. rāō qd ē quāsi mōmō lēfō, fōalīe ē in
īvūalīe fōalīe nō pōtōt nisi per fōalīe inīvūstōm, alīe fōalīe et dēfīrībī hōis
in actōm qd rīmō iuris suo fōalīe hōis fōalīe iuris fōalīe nō pōtōt fōalīe Inīstia: qd
nōmō fōalīe inīvūalīe. In dōmō fōalīe Inīstia ē fōalīe lēfō iuris alīerij
alīe nō pōtōt dārī fōalīe lēfō iuris alīerij illo alīerij iure suo lībērē dēfīrībī pōtōt
qd iuris fōalīe fōalīe, qui hōis suo iure dēfīrībī: qd nōmō fōalīe Inīstia. et fōalīe in hōis qui
pōtōt inīvūalīe, in qd iuris ipī vōlētō, alīe alīerij dēfīrībī iuris illī violacī, qui ē
qd rīmō lībērē et vōlētō iure suo dēfīrībī, et quāsi iuris fōalīe pōtōt hōis casu orūalīe.

quod si substat de aliquem sui iuris volentem et liberi consentientem pati potest in
 iniuriam, si in eam in communem regulam transiit, sicut et consentientem in se in iniuriam, dicitur.

Ad obsequia hanc re occurrentes quascumque facultates solvendas notandum est, si non
 procedat de tali volente, qui sui iuris sui, id est, plenissime libera nulla lege prohibita
 absque ulla excepta vi, nec filii, nec pupilli, nec alii, hoc se necesse non est, oia sunt
 arguenda per se reuocantur quorum in iura in pupillum, volentem et consentientem
 in quatuor sibi permissio non potest iniuriam, unde talis qui talis aut refertur
 aut annullat, cui responderi pupilli solent sine consensu et iuris non est liberam
 plerumque ad cedendum iuri suo, alioquin talem captiorem lege prohibita in iuri loqui-
 mur am de volente eorum qui plene sui iuris est, adeoque cuius voluntas efficaciter
 captiva sui iuris est, qualem nullum est solent pupilli. rursus arguenda
 est talis a sciente et consentiente utraque acquirere non facere iniuriam
 et tenet ad restitutionem. cui replicari solent, multatarii consentientem in usura
 huiusmodi non est plenissime liberam et ob ignorantiam usura est pretium suum solum
 iniuste retinere, et ob necessitatem ad promittendum pretium et usurarium intellegendam,
 qua absentia non sanet in eorum pretium iniuriam consentientem. eadem valet ratio si
 dicant violenter canonem violenter adinore minantem nisi crimina sua illam redimant,
 reuocant largientem pati iniuriam, cuius consentientem in earundem dationem, id est
 famulatus tyrannidem principum pleno consensu acceptant, non obstante
 eorundem consensu summam in fieri iniuriam, nec est in huiusmodi casu violenter
 plenissime liberam, ut ipse metu graui impellit, ad id, quod sibi et iuri suo retinere
 facere non se cogitasset, nec, si, Martijus, iuri suo cedebant, sed heretico
 casu comune etiam bonum promissa velle proferentibus bona sua et velle negli-
 gebant, adeoque Martijus non est proprii iuris voluntaria captiva, sed iniuste illa se
 iniuria heretica accepit, unde facta arguta in passu vel protenti in iudicium
 et tunc est homicidium eorum qui ex de parate sibi ipsi non leuiter machinatur, item clerici
 consentientem et iuri suo cedere volentem perceptorum, utorumque consentientem marito ali-
 enim bonum autem tempore facere et consentientem iniuriam factam, nec est solummodo ag-
 unum iniustum, sed et iniuste adeoque et iniuste. At huius arguta opponitur nullum
 ex his volentem hanc plenissime liberam, ad id cui consentientem lege non prohibetom;
 non eorummodi deperat, sed namque, legem est velle et motus sui. et tunc in sui per-
 ceptionem consentientem, ipse namque clerici huiusmodi in iudicium est Canonem, adeoque nec
 in Canonem, et cuius lesione non sibi solum sed toti Clero iniuria irrogatur, dispensare
 potest longe magis iure ex canonem eorummodi obsequio cedere, nec est maritus in auctore
 alieni sui iuri suo legitime consentire potest, velle est coniugium non potest a nullo iure
 sed a lege natura et precepto diuino velle, duo in carne una, unde fecit solus dei
 est dispensare in lege natura, quod solus est auctor natura ipsa, sed velle in precepto

